

ГОДИНА I.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 73.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

ИЗЛАЗИ ДВА ПУТА МЕСЕЧНО НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 30, А НА СТРАНУ 40 НОВ. МЕСЕЧНО. —
ЗА ОГЛАСЕ НАПЛАЋУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

МАКСИМ ЦРНОЈЕВИЋ.

Трагедија у 5 чинова, с певањем, написао др. Лаза Костић, за позорницу удесио А. Хаџић,
музика од А. Максимовића.

(Наставак.)

ПОЈАВА ДРУГА.

Јевросима улази, наслањајући се на Максима с једне стране, а с друге подилази Милош.

Јевросима.

Малаксала сам, синко, држи ме!
Ил' на срцу, ил' где је, тек је зло!
Покудава ми срце жестоко,
И у главу ми крвљу удара,
Е'о киван душман на утврђен град!
Па за то ми се ваљда причува
Непрестано е'о коњски неки бат,
А погледам ли окном напоље,
Привиђа ми се коњ и коњаник.

(Чује се с поља потмуло куцање.)

Баш сад, — е'о да га чујем из нова.

(Опет куцање.)

Милош.

То небо гуца, мајко, заиста!

Иво (с поља.).

Хој! Хој!

Јевросима.

Ха! Шта? Је л' срце то ил' није? — Јест! —
Ил' он, — ил' срце? Ил' срце, ил' он!

(Прислушкује на прозору.)

Иво (с поља.)

Та отварајте! Отварајте, хеј!
Ни живе душе? Слуге, слушкиње!
Зар не смем ја у дворе Ивине?

Јевросима.

И он и срце, и срце и он!

(Брзо оде са њоме Милош.)

Максим (сам.)

И дође већ, и отац дође већ,
Љубавни сину своме посланик!
Подвикује сватовски весело,
Од непознате љубе носи глас,
Од непознате, сину позаном,
Јер сина свога не ће познати;
Ал' позна л' сина, нађе ли га још,
Тек онда ће да позна на жалост
Да није иаш'о сину невесту!
Анђелију ми не да вечни суд,
Ал' другу не ћу, залуд, бабо, труд!

(Милош и Јевросима пролазе посећи ивино оружје и пртљаг.)

Весело само чили чауши,
Како вас брзо свекар научи!

Јевросима.

Иначе тежак беше овај мач,
А сад је лак, а сад је тако лак,
Полетела би шњиме у облак!

(Оде за Милошем.)

Улази Иво Црнојевић.

Иво.

А Максим? Где је Максим, зовни га!
Је с' чуо момче? Зовни Максима!

Максим (себи.)

Страхота, ох, страхота до Бога!
Преблагн Боже, чујеш ли тај глас?
Па услушај га: зовни Максима!

Иво!

Ма шта си стао, жури деране! (за себе.)
Ох, како ми је Максим у срцу!

Не могу да се срдим на овог,
Одео је на њему максимо.
Што му је ваљда изкошено дао. (Максиму)
Хајд' иди, синко, што си се препао?

Максим (полазећи.)

Да идем тужан, куда и камо!
Из овог тела само одлазим! (Руком на ноју.)
И Бога ми, још једна само реч,
Још један позив само, ево ме!
Да идем Богу на истину сад,
А ово тело, своју прну лаж,
Да оставим још незнајућем јад!

Иво (седне разузурујући се.)

Ох, дете моје, рано Максиме.
Радости моја, јединчету мој!
Да једините теби радости!
Док само дође, ступи преда ме,
Па запита ме, како бабо мој?
Па како пут, па кака просидба?
А ја му кажем, сине, на ноге!
Одводи снаху, теби невесту,
Лепоту прву свога времена,
А племе вредно твога племена,

Чувену берку дужда млетачког,
Најлепшу љубу, најмилоснију:
Анђелију, море, Анђелију!
Да радости, да силне радости
Обасуће ми руке сузама,
Онијен ће ми пасти на груди,
А ја, а ја? Ох, шта ћу! — Море, хеј!
Ти још не оде звати Максима?

Максим (за себе.)

Анђелију! — Анђе — — Анђелију!
Да л' уво чу? Да л' око угледа?
Ил' осетише уста какову сласт,
Што опија сва редом чувила,
Да не схваћају још: је л' истина?!

Иво.

Зар још не оде? Траго ниједна!
Ил' овај час да идеш звати га,
Ил' овај час (вади мач) биће ти последњи,
Ил' с места сад, ил' с места никада,
Јевросима удети циком.

Јевросима,

Не за Бога, не удри на Бога! (Заклања Максима).
(Наставиће се.)

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Српска народна позоришна дружина кренула се 3. октобра о. г. из Митровице на пут, и тај исти дан касно у ноћ стигла је у Панчево, где је 8 октобра почела давати представе. У Панчеву се бавила од 3 октобра до 23 новембра и за то време приказивала је 27 пута. Осим тога приређено је 20 новембра у корист народном позоришту „Село“ с програмом каквог још није било у Панчеву. Ево тог програма: 1. „Смеса словенских песама,“ од А. Милчинског, свира свирачки збор српског народног позоришта. — 2. „Словенска химна,“ од Д. Јенка, пева мушки збор панчевачке српске црквене певачке дружине. — 3. „Морнарска песма,“ од Ивана Зајца, пева уз пратњу свирачког збора позоришног Л. Хаџићева, члан срп. народ. позоришне дружине. — 4. Говори А. Хаџић, пр. управитељ срп. нар. позоришта. — 5. „Српске народне песме,“ пева уз пратњу свирачког збора позоришног А. Телечевога, члан српске народне позоришне дружине. — 6. „Пастирска песма“, од Хорејшека, певају уз пратњу свирачког збора позоришног Л. и В. Хаџићева. — 7. „Бауг“, од Шуберта,

пева уз пратњу свирачког збора позоришног А. Сајевић, члан загребачке народне поз. дружине. — 8. „Ћивча“, од П. Кришковскога, за мешовити збор удесио Л. Лжичар, певају Л. и В. Хаџићева, В. Марковић и М. Станчић, чланови срп. народне позоришне дружине. — 9. „Пресретна пастирка“, пева уз пратњу свирачког збора позоришног Л. Зорићева, члан српске народне позоришне дружине. — „У бој“, од Ивана Зајца, пева мушки збор српске панчевачке црквене певачке дружине. — 11. Увод у оперу „Виљем Тел“, од Росинија, свира свирачки збор срп. народног позоришта. — 12. „Љубав није шала.“ Шала у једној радњи, по туђој мисли написао А. Хаџић.

Цео овај програм изведен је тако тачно, добро и лепо, да публика није могла за доста изјављивати своје допадање, признање и захвалност на пруженом јој ретком уживању. Много штошта морало се поновити на бурно захтевање.

24. новембра кренула се позоришна дружина из Панчева на пут и стигла је у Н. Сад 25. новембра у вече. Представе у Новоме Саду моћи ће се давати тек за једно

четрнаест дана док се доврши украшавање позоришне дворане и позорнице. Ти ће украси на дижу и понос служити и онима, који су их наручили, и онима, који су их их извели. Особито ће ваљати сада позорница, која ће се моћи слободно мерити са многим позорницама по већим варошима.

За потврду тога доста ће бити ако наведемо само то, да је прву завесу израдио сам гласовити Леман, а и сви други проспекти рађени су под његовим надзором. Заиста цела позорница, овако удешена као што је сада, изненадиће и удивиће свакога укусном брасотом својом!

Л И С Т И Њ И.

* (Народно позориште у Загребу) доживело је, како „Vienac“ пише, ове године две знатије кризе: прву пролетос, кад се захвалио на интендантури Жигровић, па је влада наименовала нови одбор, а у њему неке особе, које је свет сумњиво гледао, не видећи у њима гаранције за позоришни напредак. Међу тим је тај нови одбор декретом владиним изгубио своју власт, и тим је настала друга криза. Сада нема позоришнога одбора него је наименован владин повереник за позоришне послове, и то неки Вардијан. Узрок је наименовању владиног повереника тај, што је пређашњи позоришни одбор предложио мањак од 14.000 фр., дакле узрок економни, а нисмо нигде чули, да има и какав други, уметнички обзир. Што се тиче овога другога, вредно га је истакнути, премда тога влада не чини. На оперу се имамо мање потужити, али тим више на драму. По свршетку прошле сезоне протекло је више месеца, да наши глумци нису готово ништа учили, а то се опазило код представа у овој сезони. Трагедија и у опште драма није се добро давала, и само су се лакше ствари изводиле мало боље. Да глумци нису знали на памет својих улога, то се приметило скоро при свакој представи. Али ако хоћемо да се добро глуми, то ваља добро проучити улогу, а не тек на памет научити речи, или никако их и не научити. Ево дакле, за што би се имала бринути влада, и одбор, и сада владин повереник; а то је бар тако важно, као и економно питање. Али да се вратимо новчаним пословима. Од летос је субвенција подигнута на 32.000 фр., позориште се више полази него пре, ложе су продане много скупље, па ипак знаменит дефицит од 14.000 фр. Вредно би било проучити како се трошило и на што! Ми, вели „Vienac“, полажемо особиту важност на троје: прво на уметност саму, а ту није довољан за управитеља или саветника Петар или Паво, који је по Ћуди овоме или ономе, него се хоће вешт човек и даровит; друго на разум по газдовање, али које није на штету уметности него које ваља да је диже; треће, на морал удруштво, без кога ће све доћи до расула. У све ове три тачке грешило се кроз много година, и за то се

није наше позориште помакло напред како би морало и могло. Каткад велика власт буде на терет, а према широком праву рашире се и дужности, тако, да их ни овлашћени не може вршити. Ми би смо за то желели, да наш сабор енергички у своје руке прими позориште, ове „мезимче“ народно, и да он без икакве наклоности или мржње, имајући на уму само напредак овога завода, именује интенданта и одбор.

ПРОСВЕТА.

* (Женски ђаци.) На свеучилишту у Цириху, у Швајцарској, има управо 100 женских слушалица. Од ових слушају њих 75 медицинска, 24 философска а 1 јуридика предавања.

* (Жена уредник.) У новије време, од кад се жене еманципују, није више никако чудо видети жену код брзојава, или на пошти, или као лекара. Али једва да има у свој Европи жене, која уређује политичке новине као Јулија Хофманова. Та госпођица, кћи штампара Хофмана у Белаку у Корунској, јавила је власти, да ће преузети издавање и уређивање политичкога листа „Die süddeutsche Zeitung“ што га издаје отац јој.

СИТНИЦЕ.

* (Бисмарк — божији посланик.) Некакав пруски научењак, др. Шулце, изкресао је из камена мудрости и ту искру, да је сам „господ Бог“ послао Бисмарка на овај свет. Све оно, што Бисмарк ради, ради по божанској одлуци, а све, што је учинила Пруска, све је то прави правнати приказ божанства. Мудријаш Шулце издао је у Штолбергу некаку брошуру цуну таквих мудролија. О Бисмарку вели у тој књижици: „Господ Бог послао је досад седам својих посланика на овај свет: Адама, Ноја, Аврама, Мојсија, Христа, Лутера и Бисмарка. Бисмарк је утемељио царство немачко. Он као државни канцелар заодењуће се плаштом врховног духовника. То је све већ у напред одређено кад је Бог створио свет, и т. д.“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

1. ПРЕДСТАВА

ВАН ПРЕТПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 10. ДЕЦЕМБРА 1872.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ

ПРВИ ПУТ:

НИ БРИГЕША.

ЛАБРИЈА У 2 ЧИНА, ПО ТАЛИЈАНСКОМ НАПИСАО ГЕРНЕР И БЕЛИЈЕ, ЗА СРПСКУ ПОЗОРНИЦУ
ПРЕРАДИО Е. ТРИФКОВИЋ.

О С О Б Е :

Филин Ђурковић, грунтар	Зорић.
Милица	Л. Хаџићева.
Катица { вћери му	Л. Маринковићева.
Јуџика, сестра му удовица	Ј. Поповићева.
Сима Ђурковић, брат му од стрица	Пешић.
Стеван, син му	Станчић.
Нона Пурило	Суботић.
Бона Пурило, синовац му	Недељковић.
Ивица Кекић, трговац из Славоније	Лукић.
Ватрица, адвокат	Марковић.
Љубица Ђирићева, сироче	Б. Хаџићева.
Драгиња Дражићева, глумица	М. Недељковићева.
Богољуб Божић, богослов	Соголовић.
Ареа Станић, слагач	Бунић.
Јован, послужитељ бонин	Рашић.
Андрија, послужитељ Филина Ђурковића	Вожовић.
Слуга	Степић.

Ко од наших претплатника жели своја места за ову представу задржати нека се изволи тога ради пријавити у позоришној писарници најдуже до 11 сахата пре подне.

У уторак 12. децембра у претплати, а по други пут: „НИ БРИГЕША“. Лабрија у 2 чина, по талијанском написао Гернер и Белије, за српску позорницу прерадио К. Трифковић.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 н. а. вр. у српској народној за-
дружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 9 САХАТА.